

Агапов Ю.Ю. Колектив як основа формування відповідальності й патріотизму учнів // Національна освіта у контексті творчості А. Макаренка: Зб. наук. праць /За ред. проф. М. В. Левківського. – Житомир: ЖДЦНТІЕІ, 2003.– С. 93-94.

**Агапов Ю.Ю.,
Житомирський педуніверситет**

КОЛЕКТИВ ЯК ОСНОВА ФОРМУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ Й ПАТРІОТИЗМУ УЧНІВ

Є в історії науки імена, що як віхи відзначають перехід наукового знання в якісно новий стан. Великі трудівники науки акумулюють досягнення своїх попередників і могутнім проривом творчої думки наближаються до щирого бачення предмета, розкриваючи істотні зв'язки явищ у їхньому розвитку. Таким першопрохідником є й Антон Семенович Макаренко.

Великою заслугою А.С.Макаренка є глибоке обґрунтування виховних можливостей колективу, розробка змісту його діяльності і принципів організації. А.С. Макаренко не перший звернувся до проблеми колективу як педагогічному явищу. Багато педагогів ставили і вирішували задачу виховання колективу, розвитку в ньому самоврядування.

А.С. Макаренко до цієї задачі підійшов з позицій, щоб зробити колектив вихователем особистості. “ Створити характер – писав Макаренко, - можна тільки дуже тривалою участю людини в житті правильно організованого, дисциплінованого, витриманого, гордого колективу.”(1, 287). Макаренко надавав великого і принципового значення використанню в педагогіці гри, що обов'язкова в дитячому колективі і без якої він не може стати сьогоденням. Це - сходінка прилучення школярів до управлінської діяльності. У ході педагогічної гри в серйозній формі виконуються обов'язки від чергового до директора школи.

Макаренко був переконаний, що між грою і роботою немає такої великої різниці, як багато хто думають. Педагог повинен не тільки організувати цю гру, але і сам приймати участь у ній. “ Якщо я буду тільки привчати, вимагати, наполягати,- я буду сторонньою силою, може бути, корисної, але не близької. Я повинний обов'язково небагато грати, і я цього жадав від своїх колег.”(т.5. с.220).

Однак даремно розвивати цю самостійність у школярів, якщо починати це робити зі старших класів. Їх треба привчати до самостійності з молодших класів.

Звичайно зробити це в сучасних умовах, або як прийнято говорити, в період затяжної економічної кризи, украй важка задача.

Але варто згадати в яких умовах Макаренко втілював у життя свої ідеї.

Адже це були 17-30 роки. Роки голоду, масового жебрання. І незважаючи ні на що, йому удалося. Справжній новатор педагогіки А.С. Макаренко при житті не одержав визнання з боку гнітючої більшості теоретиків.

За допомогою втілення ідеї Макаренко про виховання особистості, можна вирішити також проблему виховання патріотизму підростаючого покоління. Адже в результаті активної суспільно-корисної діяльності відбувається присвоєння патріотичного досвіду школярами. У свою чергу, активна суспільно-корисна діяльність неможлива, якщо на більш ранньому етапі не сформовані самостійність і усвідомлення власної відповідальності школярем.

Корені виховання активності й ініціативи у більшості випадків знаходяться в умінні вчителів пробудити у дітей і самостійність суджень, які незмінно призводять до прагнення у самостійності, у відповідальних вчинках.

Література

1. Макаренко А.С. В 7 – ми т. – Т.5.- К.: Рад. шк., 1952.- 490 с.